

Szentmihály és Aranyospolyán helynevei

(Kivonat)

Szentmihály (egykor Alsó- és Felső-) és Aranyospolyán a volt Aranyosszékhez tartozott települések. Szentmihály ma az azonos nevű község központja, Aranyospolyán jelenleg Torda városrészét képezi. A dolgozat a települések bel- és külterületének 181 (83+98), illetve 256 (49+207) helynevét és azok vonatkozó adatait közli.

1. (Alsó- és Felső-) Szentmihály

Tordától öt kilométernyire fekvő falu. Az utóbbi évtizedekben jelentősen változott az arcu-lata, erről beszédesen tanúskodnak helynevei is.

Az 1270-72 és 1876 között Aranyosszékhez tartozik. Ennek a székely széknek legrégebb faluja. Első említése 1170-ből való: **Zent Mihel-falwa** (Lásd ORBÁN Balázs: A Székelyföld leírása... V. Pest 1871).

Valószínű, hogy a tatárjárás teljesen megsemmisítette. A szék megalakulásakor nem kezd, inkább csíki székelyek települtek ide. Máskülönben a faluban már régóta együtt élnek magyarok és románok; ortodoxok, reformátusok, unitáriusok és katolikusok.

A múlt század második fele óta intenzív mező- és kertgazdálkodás folyik a faluban. Sokan bekapcsolódtak az ipari, gyári munkába. Ez utóbbiak ingáznak, főként Tordára.

A falu (mely egykor maga is két faluból állott: Alsó- és Felső- szentmihályból) ma az azonos nevű község községközpontja, s említést érdemel, hogy a község területéhez (Mészkö

faluhoz) tartozik a méltán nagy hírnévnek örvendő Tordai-hasadék.

1981-85 között gyűjtöttem össze a falu helyneveit. Adatközlőim voltak: SZÉKELY Tamás, született 1890-ben; KERÉKI Pál, sz. 1932-ben; BAJKA András, sz. 1913-ban; SZÉKELY Sándor, sz. 1920-ban, KERÉKI Ildikó sz. 1936-ban; KERÉKI Csaba, sz. 1959-ben; id. KERÉKI Pál, sz. 1908-ban. Köszönetet mondok mindenkinek, aki munkámban segített.

Az anyag közlése: 1. Sorszám, illetve a térképre utaló szám 2. A név (köznyelvi alak) 3. A helyi ejtésforma (ha a kiejtés eltér a köznyelvitől) 4. Névváltozat(ok) zárójelben. 5. Utalás a tájrész jellegére, mivoltára 6. Népi közlés, népi névmagyarázat 7. A név eredetére, életére, jelöltjére vonatkozó megjegyzés(ek)

Használt rövidítések: Á=árok D=domb Ép=épület F=forrás Fr=faluréssz l=legelő N.=népi közlés, névmagyarázat P=patak sz=szántóföld te=temető, r.=románul

Adattár

A bel- és külterület neveinek felsorolása előtt egy a falu nevéhez kapcsolódó népi névmagyarázatot, névmagyarázó mondat ismertetek:

N.: Az Aranyos túlsó felén volt a község abba az időben. Szentléleknek hitták. A tatárak, hogy felégették a templomat és mindent, a harangot bédobták oda, amit Szentlélek árkanak hinak. Egy ember megmaradt a tatárjárásból, az ájtott ide, s mondta: – Lévén az a község Szentlélek, legyen ez a község Szentmihály. Me ötet Mihálynak hitták.

Elmondta: SZÉKELY Tamás

1.1 Belterület

1. Állategészségügyi diszpenzár, a név második tagja átvétel románból, dispensar 'beteggondozó'; 2. Állomás utca (r. str. Gării); 3. Alsófalvi alsó temető; 4. Alsófalvi felső temető; 5. Alsószentmihály, Fr Az Aranyos folyását tekintve az alsó Fr; 6. r. Strada Arieș; 7. Asztalosműhely; 8. Babos utca (str. Prunului, r.); 9. Bányoni út

10. Begyűjtő központ (Patkányfészek), egyben kölcsönző is; 11. Bodog utca (Bodok utca, r. str. Bodog, str. Detunata); 12. Borbélyüzlet; 13. Bőrösök (Szűcsműhely), kötőde is van az Ép-ben; 14. Bútorraktár; 15. r. Strada Caisului; 16. Bútorüzlet; 17. r. Strada Cireșului; 18. Cipőgyár (Hála), a kolozsvári

vállalathoz tartozó részleg; 19. r. Strada Câmpului; 20. Csárda út (Gyepes út); 21. Csiga utca (r. str. Ciga, str. Sălciilor); 22. Csorda utca (r. str. Ciurzii, str. Fântânilor); 23. Diszpenzár, egészségügyi rendelő; 24. Dosu Morii utca; 25. Drótháló fonoda (Drótplásza fonoda); 26. Falerakat; 27. Felsőfalvi temető; 28. Felső kocsmá (Réta); 29. Felsőszentmihály, Fr; 30. Fényképészet; 31. Főút (Főutca, r. str. Principală); 32. Forrás utca (r. str. Izvor); 33. Fundatura; 34. Hesdád utca (Hesdát utca, r. str. Hăjdate); 35. Iskola; 36. ITSA-IA, Icăja. Autópark, javítóműhely; 37. Katolikus templom, volt Miske-kápolna; 38. Katolikus templom utcája (r. str. Paltinis); 39. Kicsi üzlet, kisebb vegyes üzlet; 40. Kollektív, Kólektiv. A téesz épülete.; 41. Kollektív iroda, Kólektiv iroda, (Demeter féle ház, elemi iskola). A téesz irodáinak épülete; 42. Kolonia I. utca (r. str. Coloniei I.) A Kolonia (I-IV) új település, 1918 után létesült. Többségben románok, kis részt cigányok lakják. 43. Kolonia II. utca; 44. Kolonia III. utca; 45. Kolonia IV. utca; 46. Komplex, (szövetkezet) áruház; 47. Konyok utca (Katica utca, r. str. Cotita, str. Razoarelor); 48. Könyvesüzlet (Librăria); 49. Kötöde, szűcsműhely is működik az épületben; 50. Kultúrház (Kultúrotthon, Kultúrpafta), WOLF Gyula egykori földbirtokos udvarháza volt. 51. Kultúrház utcája (r. str. Căminului); 52. r. Strada Livezilor; 53. Malom utca (r. str. Morii); 54. ro Strada Mărului; 55. Mészkió utca (Mészkió út, r. str. Cheii); 56. r. Strada Moșilor; 57. Milícia, a rendőrség épülete. Az elnevezés átvétel románból; 58. Néptanács (Községháza); 59. r. Strada Nouă; 60. Növényvédő központ; 61. Nyíl utca (Nyilak útja, r. str. Delnitei, str. Mecanizatorilor), a hasonló nevű parcella mellett található; 62. Ortodox utca (Román utca, r. str. Ortodoxă, str. Arinilor); 63. a. Óvoda, Református iskola volt; 63. b. Óvoda, volt unitárius iskola; 64. Pékség; 65. Posta, a posta és a cukrászda épülete; 66. Református utca (Református templom utcája, r. str. Reformată, str. Sălciilor); 67. református templom; 68. Román templom; 69. Sportpálya (Fodbalpálya); 70. r. Strada Steluței; 71. Gura Moșilor, kocsmá; 72. Szémété, mezőgazdasági gépjávitó vállalat; 73. Szentmihály utca (r. str. Sf. Mihai, str. Liliacului); 74. Tanácsterem, az unitáriusoké, a reformátusoké is épül; 75. Temető utca (r. str. Cimitir); 76. r. Strada Teiului; 77. Torda utca (Tordai út, r. str. Turzii. Jude utcája); 78. Új Kolonia utca (r. str. Colonia nouă); 79. r. Strada Trandafirilor; 80. Unitárius templom; 81. Vasút (Strek); 82. Virág utca (r. str. Florilor); 83. r. Strada Vancei;

1.2 Külterület

1. Állatnövelde, Állatnevelde (Bébi, Bébi Bif); 2. Állomás, Álomás, vasútállomás; 3. Alsó Bodok, sz; 4. Alsó Csiga, zöldséges; 5. Alsó nyilak, zöldséges; 6. Alsó rétek; 7. Aranyos, Aranyas, folyó; 8.

Bágyoni határ, sz; 9. Bágyoni patak, P; 10. Bálásziéra, homokbánya; 11. Báró tag; 12. Berek (Bereg), valamikor berek volt, most sz. Az Aranyos partján végig; 13. Kis Berek, a Berek része volt; 14. Nagy Berek, ugyancsak a Berekhez tartozott, erdő volt ott régebb; 15. Bodok (Bodog), sz. Alsó és Felső Bodok is ennek a részei; 16. Bogát, sz; 17. Bokorszer, sz; 18. Borzás, sz. N.: Aki örökelte az mondta: - Nincs itt egy borzagyűkér, hogy megkössöm a lovamat. Az nem vót. Mégis a helynek ez a neve. Elmondta SZÉKELY Tamás; 19. Bűdösköláb, Bűdesköláb, sz; 20. Bűdös kút, Bűdes kut, zöldséges; 21. Csécs tag, sz; 22. Csiga, zöldséges. Résezei: Alsó és Felső Csiga; 23. Csókás oldala, kopár hegyoldal; 24. Dávid tag; 25. Demeter tag, sz; 25b. Dézsi tag; 26. Egyházföld, Egyházföld, sz; 27. Eprés, gy; 28. Eprés alja, sz; 29. Felső Bodok, sz; 30. Felső Csiga, zöldséges; 31. Felső nyíl, zöldséges volt, most a Vízművek kaszálója; 32. Felsőfalvi szőlő, sző.; 33. Funduj, sz; 34. Fűnyíl; 34b. Gyepes út; 35. Hegy, magasabb domb a Kripta körül.; 36. Hosszú láb, sz. N.: Azé hitták Hosszú lábna – 2000 m - me a régiek azt tartották, hogy a vak és a süket mérte ki. A vak fogta az ekét, a süket hajtotta a marhákat. A vak megunta fogni, mind kiátotta: - Ha, ha ... ! De a süket nem hallotta. Mentek amíg megunták, azé lett ilyen hosszú ez a láb. (Elmondta BAJKA András); 37. Káposztás, ma már Fr; 38. Kenderágy láb, sz; 39. Kenderázató tó, l; 40. Kenderes, sz és Fr; 41. Kerek szőlő, sző.; 42. Kincses verem, sz; 43. Kis Bodog, sz; 44. Kis Berek, sz; 45. Kis Csorgó, sz; 46. Kis kút, sz; 47. Kiskút láb, sz; 48. Kis oldal, l N.: Neve a régi tulajdonos nevéből; 49. Kis Pali kútja, sz; 50. Korsóköláb, sz. N.: Sok csrépedény törmeléké került ott elő; 51. Kövendi hosszú, sz; 52. Köves lejtő (Köves hágo), sz; 53. Középláb, sz; 48. Kripta, kaszáló, gyümölcsös, sz, te; 55. Kriptai forrás, F; 56. Kripta-tető, sz; 57. Lágýföld, Lágýföld, sz és l. N.: Negyvennyócba ott sülyedtek el a hadak, a Négydomb alatt; 58. Legelő, l; 59. Létom-hegy, Létam-hegy (Létam), magas D; 60. Nagy Berek, sz; 61. Nagy Csorgó, sz; 62. Nagy Horgas, sz. N.: Úgy horgasan ment a föld arra felé; 63. Nagy vápa, l; 64. Négydomb, l; 65. Nyíl (Nyilak), zöldséges; 66. Nyugadó, l N.: Ott pihentek meg Tordára menet.; 67. Ördögös, Ördöngös, l N.: Füzes volt a Szentlélek árka körül Vad hely. Ijédt meg mindenki a fáktól, hogy az ördögek ott tanyáztak; 68. Pad, sz. N.: Legelő volt.; 69. Palabánya, l; 70. Paladomb, l; 71. Pardé, l jórész már a mézkiói határban; 72. Patakrájáró, sz. N.: A vége a Bágyoni-patakra jár le.; 73. Peresláb, sz. N.: Gyakran pereltek érte. A Tóhelyes mellett van.; 74. Rét, sz. N.: Régebb kaszáló volt.; 75. Rókalyuk, sz; 76. Rövid (Rövid láb), sz; 77. Sajkút (Sajtkút, Sajnoskút, Sóhajkút), sz. N.: A juhászak meg szoktak telepedni itt. A háború idejéő van. Mihály vajdát a közelbe vagy épp ott végezték ki.; 78. Sinfalvi határ, sz; 79. Sujaberek, sz; 80. Szentlélek, l N.: Régebb falu volt ott,

harangot is találtak azon a helyen.; 81. Szentlélek árka, I N.: Ott volt régebben a falu, az Aranyosan túl; 82. Szindi völgy, kaszáló; 83. Szolgabíróné tagja, sz; 84. Szőlő teteje, I 85. Telek, sz. N.: A Kripta és a patak közt van, Kövend felé. Falu volt ott.; 86. Temető; 87. Tisztás, le.; 88. Tóhelyes láb, sz. N.: Nagy parcella föld a falu alsó részén. Esős időben, itt megáll a víz.; 89. Tonorok, le.; 90. Új fogás, sz. N.: legelő volt, a fiatal házásoknak onnan fogtak egy új részt.; 91. Vas csorgó (Nagy csorgó), sz; 92 Vas oldal, sz; 93. Vereskőláb, sz. N.: Vér folyt itten.; 94, Vervölgy, sz. N.: A tatárdúláskor a falu itten porrá ment. A bágyoniak és a szentmihályiak közötti összetűzések helye ez.; 95. Viala tó, I N.: Sok hal volt benne. Aranyászni is akartak erre. Egy halászról nevezik így.; 96. Vizesvölgy, sz; 97. Vízművek, az azonos nevű vállalat területe.; 98. Vlászsa lyuka, I.

2. Aranyospolyán helynevei

Aranyospolyán a régi, 1270-72 és 1876 közt hivatalosan létező Aranyosszékhez tartozik. V. István kiváltságlevele említi először (1270-72), amelynek átrása 1289-ből IV. Lászlótól származik, s az előbbieket III. Endre 1291-ben kelt megerősítéséből ismeretesek.

A kézdi székelyek betelepítése az itteni – Aranyos menti – elpusztult királyi birtokokra 1264-1271 között ment végbe (JAKÓ Zsigmond: Az Aranyos mente múltjából, Művelődés 1971/6). A százados katonai szolgálat és a szabadabb életforma alakította az Aranyos menti, zömében unitárius és református székelyek hagyományvilágát, műveltségét, sőt gazdasági kultúráját.

Az 1890-i népszámlálás 969 lakosúnak jegyzi Aranyospolyánt, s ebből 447 magyar és 365 román; vallás szerint pedig 517 a református. Ma a falu népessége meghaladja a kétezer főt (a lakosság körülbelül 3/5-e román, 2/5-e magyar, s viszonylag sok a cigány is). 1890-ben (JANKÓ János: Torda, Aranyosszék, Torockó magyar (székely) népe Bp. 1893) 2310 hold Polyán összes területe, s ennek legnagyobb része szántó, s ugyancsak jó része rét és legelő. Uradalmi ménes és juhászat is volt itt ezidőben. A föld nagy része a szövetkezetesítésig különböző uradalmak birtoka. A falubeliek szinte kizárólag földművesek voltak, mindaddig amíg bekövetkezett Torda ro-

hamos iparosodása, s a föld egyre kevésbé képviselt vonzerőt.

Aranyospolyán, volt falu (1970-ig), ma Torda városrésze, az említett helység és Aranyosgyéres közötti terület el, az E 15-os országút két oldalán. Balról (az Aranyos folyását tekintve) az Aranyos, jobbról a Rákos pataka szeli át a falu határát – még a lakott rész közelében. Az Aranyos hordalékos, legalsó teraszán települ tehát Polyán. Téesz és állami gazdaság is működik itt. Kolozs megye élenjáró gazdasági egységei közé tartozik. Mégis a polyáni téesz dolgozóinak több mint fele nem helybéli. Torda és Gyéres közelsége, melyek jelentős ipari központok, akkora vonzerőt képvisel, hogy az aktív lakosság nagyobbik része, kb. 90%-a, az említett városokba vagy még messzebb ingázik.

Az utóbbi öt évben nagyot változott a határ arculata. Aranyospolyánban lecsapolták a Rákos patak körüli mocsaras részeket, kivágták a bokrokat, fákat: szántó lett a rétből, s eltűnt a berek is. A határ Gyéres felőli részén meglegházak sorakoznak. Az Aranyos felőli részen pedig homokbányákat létesítettek, sőt egy víztisztító üzem is, s mindkét oldalon bővült a csatornahálózat.

Már a táj dinamikus átalakulása indokolja a helynévgyűjtést e vidéken, a tudomány számára "beszélő" nevek továbbmentését, mert mindig jól jön, sokszor meg égetően szükséges a múlt tanúbizonysága.

1981-ben gyűjtöttem össze a falu helyneveit. Adatközlőim voltak: BOTA Béla (50), KIS Áron (83), MÁRTON Ida (60), RIGER Károly (77), VAS József (47), VASS Domokos (77), ZSIGMOND Ibolya (42); többnyire földművesek, illetve (a gyári munka, kőművesség mellett) földműveléssel is foglalkozó emberek. A szomszédos Szentmihályról ÁRKOSI János (1923) segített munkámban. Ezúttal is köszönet nekik (zárójelben akkori életkoruk), valamint JANITSEK Jenőnek, aki kiegészítette (13 adat) gyűjtésemet.

Adattár

Az anyag közlése: 1. Sorszám. 2. A név ismertségére, használati fokára utaló rövidítés 3. A név (köznyelvi alak) végig nagybetűvel 4. A helyi

ejtésforma (ha a kiejtés eltér a köznyelvitől) egyezményes átírásban 5. A népnyelvi forma után megadom az egytagú nevek hová? kérdésre felelő határozóragját 6. A térképre utaló szám (félkövérrel). Nem adtam számot a bizonytalan vagy a nem lokalizálható neveknek 7. Névváltozatok zárójelben 8. A történeti adat, ha van. Évszám: helynév, forrásrövidítés 9. Utalás a tájrész jellegére, mivoltára 10. Népi közlés, névmagyarázat 11. A név (helyére), eredetére, életére vonatkozó megjegyzések

Használt rövidítések:

a. A tájrész jellegére utalók: Á=árok b=berek D=domb e=erdő F=forrás Fr=falurész gy=gyümölcsös ke=kert l=legelő O=oldal P=patak r=rét sz=szántóföld t=település, tanya te=temető tö=töltés, U=utca, Vr=városrész

b. A történeti bibliográfiánál használtak: Ap.á.jk.=Aranyospolyáni árverési jegyzőkönyv 1876; Ap.jk.=Aranyospolyán parókiájának jegyzőkönyve 1833; Ap.l.t.=Aranyos-Polyán község részlet lajstroma és térképe 1870; C.S.=C. SUCIU: Dicționar istoric al localităților din Transilvania. I-II. București, 1967-1968; FNSZ=KISS Lajos: Földrajzi nevek etimológiai szótára. Bp. 1988; J.J.=JANKÓ János: Torda, Aranyosszék, Torockó magyar (székely) népe Bp.1893; HA = Helynévtörténeti Adattár SZABÓ T. Attila kéziratosa anyagából; O.B.=A Székelyföld leírása... V, Pest. 1871.

P.N.L.=A Pallas Nagy Lexikona 18 kötet 1893-1900

c. Egyéb rövidítések: csn.=családnév Ép=épület L.még=lásd még N.=népi közlés, névmagyarázat +=kihalt név X=a fiatalok (tizen- és huszonévesek) nem vagy alig ismerik az elnevezést

2.1 Belterület

1. A Határ utcája, **8.** (A temető utcája) U.A határ, illetve a temető felé vezető út ez; 2. Alszeg, -re. A Gyéres felé eső Fr; 3. A Temető utcája, **8.** (A határ utcája) u.; 4. X Belső utca, **26.** U.A falu belső részében van. Innen az elnevezés; 5. Bikák istállója, Bikák istállója, **5.** Ép Az állami gazdaság irodáinak egyik épülete. Az volt, amire a név utal; 6. Cigánysor, -ra. **12.** U. Cigányok lakják az utcát; 7. + Csemete utca, 1744: Csemete Utzában, HA; 8. + Falu-sikátor, 1744: az Falu Sikatora mellett, HA; 9. X. Faluszéle, Faluszélire. **6.** U. 1734-35: A Falu Szelin, a Kis uczának a felső végin, HA; A falu szélén található. Innen a neve; 10. + Falu vége, 1712: Az Falu végén az osztásban, HA. 11. + Felsőfal, 1744: az Felső Falu végin. HA. 12. Felszeg, Ferszeg,-re. A Torda felé eső Fr; 13. Fotbalpálya, Fodbalpálya,-ra. **19.** (Stadion), Sportlétesítmény; 14. Főút,-ra. **1.** (Nagyút, Nagytutca), 1712: az Nagy Uczáb(an), HA, U. Az E15-ös orszáágút; 15. X Gombos malma, **23.** (Malom) Ép. **16.** Gosztát,-hoz. **4.** (Hodály, TERÁSZ) Hivatalépület és környéke. A név átvétel

románból; 17. Hodály, -hoz. **4.** (Gosztát, TERÁSZ) Különálló épület a faluban, a szélén; 18. Iskola,-ba,-hoz. **15.** Ép Nevét a benne működő intézmény nevééről kapta; 19. Jézus keresztje; A falu vége és a temető között álló keresztfa. 20. X Kishíd,-hoz. **30.** híd. Az elnevezés a nagyságra vonatkozik; 21. Kisutca,-ba,-ra. **2.** 1734-35: A Falu Szelin, a Kis uczának a felső végin, Vicinussa ... más felől, a Falu közönséges folgje (deserta sessio); 1742: Az Kis Utzán, HA. U. Az elnevezés a falu főútjához, a Nagytutcahoz viszonyítva történt; 22. Kollektív, Kólektív,-hez. **17.** (MURAI) Ép. A téesz irodáinak épülete; 23. Koperativa,-ba,-hoz. **11.** (Szövetkezet) Ép, Állami kereskedelmi egység. Az elnevezés átvétel románból; 24. X. Madaras utca, **9.** U, N. "Ott berek volt, pár ház volt csak abban az utcában, oda jártak a KOVÁCS leánykhoz a fiúk; azé csúfolták Madaras utcának az utcát, a jómadarakró"; 25. Malom,-ba, -hoz. **23.** Ép N. Itt van a falu malma, az állami. Valamikor vízmalom volt; 26. X Malomkert, -be. **27.** Ke. A malom szomszédságában fekszik; 27. Malom utca. U. A malom felé vezető utca. 28. X Masina híd, **29.** híd, a Masina utca közelében van. Innen az elnevezés; 29. X Masina utca, **20.** U, N. "Régen szeszgyár volt az utcában. A gépet pedig mind masinának mondták." 30. X Mezőszéle, Mezőszélire. **3.** U, N. Utca közel a falu széléhez. Régebb a mezővel volt határos.; 31. X Milia néni utcája, **20.** U, N. Nevét egyik lakója nevééről kapta.; 32. Mozi, -ba, -hoz. **18.** Ép A mozi épülete, s egyben kultúrotthon (volt üzlethelyiség is!); 33. X MURAI, -hoz. **17.** (Kollektív) ép .N. Nevét hajdani tulajdonosáról kapta.; 34. Nagyút, -ra. **1.** (Főút. Nagytutca) u.; Nagytutca, -ra. **1.** (Főút. Nagyút) u.; 35. Néptanács, -hoz. **16.** (Óvoda, Szfát) Ép N. A Néptanács székhelye volt, ma óvoda.; Óvoda, -ba, -hoz. **16.** (Néptanács, Szfát) Ép. **36.** Posta, -ra. **24.** (Postás) Ép A helyi posta épülete, s egyben a postás lakóhelye, háza.; 37. (A) Postás, -hoz. **24.** (Posta) Ép; 38. Régi óvoda. **21.** Ép A közelmúltban óvoda volt, ma iskola, illetve annak melléképülete.; 39. Román temető, **22b.** te; 40. Román templom, **14.** Ép, Ortodox templom. 1886-ban építették.; 41. X SOMKEREKInél, SOMKEREKIné. **20.** utcarész, N. Szeszgyár, kocsmá, kuglipálya volt itt régen. Az elnevezés a tulajdonos nevéből származik.; 42. Stadion, -hoz, -ra. **19.** (Fotbalpálya); 43. Szfát, -hoz. **16.** (Óvoda, Néptanács) Ép Az elnevezés átvétel románból. 44. Szövetkezet, -be, -hez. **11.** (Koperatívva) Ép N. "Magyarították anyámék, hogy a dédnagyapám mikó legény vót, ahol a szövetkezet van, egy domb vót, zöld fű vót ott, s esténként oda kigyúlt a fiatalság, a fiúk, diskurálni. Ahogy ott diskuráltak, megláttak egy szép lót legelni. Kérdezték egymástó melyik akarja meglavogolni. S akkó a nagyapám megfogta a lót és feszöktett a hátára. Akkó a ló két lábra állatt s feszállatt vele a levegőbe. Erepuült vele az Aranyosan keresztű a Hegyig, próbálta hozzádörzsölni, hogy levevse a hátaró, ő jól belékapaszkodott a sörényibe. A ló meg-

fordult ide, ahol berek vót. A süllyedős, bokras, fás hely, bébütt vele a sűrűségbe, s ott a fák lehúzták a ló hátáró. Bésett a mocsárba, s ott a barátai rátaláltak, kivették s hazavitték. Azótátó a vén BALOG többé nem lovagolt.” Elmondta: VAS József; 45. Temető, -be, -re. **22a**, te; 46. Templom, -ba, -hoz. **13**. (Magyar templom), 1715: az Nagj Uczában eszakra valo szeren az Református Templom felöll szomszedja ... HA, Ép A magyar református egyház temploma.; 47. X Terasz, -hoz. **4**. (Gosztát, Hodály) Ép N. Nevét hajdani tulajdonosa nevérol kпта.; 48. X Trombitás utcája, **26**. U, Nevét egyik lakójáról kпта, illetve egyik lakójáról nevezték el. 49. + Vízre járó utca, 1715: az Falu közönseges vízre járo utzája, hátul határa az régi Patak foljás, határában fűzfák vannak. HA.

Aranyospolyán utcai - főleg a falunak Torda városához való csatolását követően - román neveket kaptak. E neveket a magyar lakosság is gyakran használja, mégpedig többnyire román alakjukban. A továbbiakban csak felsoroljuk a román (hivatalos) utcaneveket, amelyek közül többit, bár ritkán, de magyar fordításban is használ a polyáni magyar lakosság: Strada Bercului (Berek utca), Strada Bistriței (Besztercei utca), Strada Bucegi (Bucsedzs utca), Strada Făcliei, Strada Grădinilor (Kert utca), Strada Hațegului (Hátszeg utca), Strada Margaretelor (Margaréta utca), Strada Morii (Malom utca), Strada Păcii (Béke utca), Strada Poiana, Strada Racoșului (Rákos völgye, Rákos vőgye utca), Strada Scurtă, Strada Stadionului (Stadion utcája), Strada Gen. Jonel TARAS, Strada Valea Racoșei, Strada Vrancea (Vránca utca), Strada Vulcan (Vulkán utca).

2.2 Külterület

1. A Bazin, -hoz. **74**. Öntözőmedencéje az állami gazdaságnak. Az elnevezés átvétel románból.; 2. X A Boté, -ba. **66**. sz. N. Uradalom volt.; 3. A Csónaknál, A csónaknál'. **82**. Átkelőhely komppal; 4. X A DINDÁRÉké, -ba. **36**. 1889: DINDÁR Elek, O. B.; sz. N. A DINDÁR birtokos család tulajdona volt.; 5. X A HEGEDŰSé, -be. **42**. sz. N. "HEGEDŰS paptó veték a pojányiak"; 6. X Akácós, Akácás, Ákácás, -ba. **52**. sz. N. A Zémező egy része. Volt itt egyszer egy sor akácfa, innen az elnevezés.; 7. X Akasztófa, -hoz. **28**. sz. N. "Lehet valamikor sokakat felakasztattak arra.; 8. + Alájáró; 1701: az aló jároban (sz), HA. 9. X A LÉTAIé, -ba. **37**. sz. N. "Egy LÉTAI nevezetű papé volt."; 10. Alsó berek, 1701: az alsó Berken, HA; 1851: Az also Bereki kaszáló; HA, 1893: Alsó berek. J. J.; Talán a mai Berek egyik, alsó részén volt.; 11. X Alsó forduló, **39**. (Ásó forduló), 1701: Az alsó Fordulón, HA; sz. Fekvéséről kapta nevét. Két másik fordulóhoz viszonyították.; 12. Alsó Hosszú, 1701: Az alsó hosszuban az felső kőves hágónál. HA, 1893: Alsó-Hosszú, J. J.; 13. + Alsó-kút, 1744: A Rákos fűn az

Also kútnál. HA. 14. + Alsó Rét, 1445: Fesewreth et Alsoreth...inter duos fluvios Rakos...; HA. 15. + Alsó út, 1744: az also fordulón az also uton alol; HA. 16. + Alsó Víz, 1701: az alsó víz között, HA. 17. X A MENDELÉ, -be. **17**. (A MENDEL tanyája) sz. N. Nevét egy földbirtokosról kapta.; 18. X A MURAIé, -ba. **15**. sz. Nem a SZENTPÁLItól örökölt rész.; 19. + ANDOK János Berke, 1734-35: ANDOK Janos berke. HA. 20. A Pataknál, A patakna. **16**. (Liska, Liska patak) A Liska patak körüli határrész.; 21. X A POLONYIé. A POLONYIé, -ba. **14**. (A PORONYIé, Tanarok) sz. N. Egykori tulajdonosáról nevezték el. POLONYI és PORONYI, egyazon név ejtészváltozatai.; 22. X A PORONYIé, A PORONYIé, -ba. **14**. (POLONYIé, Tanarok) sz.; 23. + Apró Nyilak, 1774: A két Rakos kozt az apro nyilakban a Falu felől valo Rakos mellett, HA. 24. A Rákos kútja, **45**. (+Rákosfő) forráskút.; 25. Aranyos, -ra, (Aranyas, r. Aries), 1075: in loco, qui dicitur hungarice **aranas**, latine autem aureus; FNSZ; C. S.: folyó. 130 km. A Bihar hegységből ered. Egykor aranyat mostak belőle, innen az elnevezés. Legrégibb latin neve: Crisola - Auratus (PNL). 26. + Aranyos-kerület, 1712: Az Aranyas kerületben. HA. 27. + Aranyos-mart, 1715: az Aranyos mart szomszedgja; HA. 28. + Aranyoson lévő malom, 1755: az Aranyoson lévő Malnot; HA. 29. + Aranyos régi járása, 1715: a Pala ..., nap kelet és del felől valo vicinussa az aranyos régi járasanak a helye, mellyis most a falu berek helye. HA. 30. X A Sós, -ba. **61**. 1893: Sós, J. J., Ott jön le a Sós patak.; 31. X A SZENTPÁLIé, -ba. **35**, r. Sânpaul, sz. N. Nevét egykori tulajdonosáról kapta.; 32. X A SZILVÁSIé, A SZILVÁSIé, -ba. **23**, 1. Valószínű, hogy egykori birtokosa nevét viseli.; 33. X A Tátusé, -ba. **75**. sz. N. Egykori tulajdonosa nevét viseli.; 34. X A TERÁSZÉ, -ba. **32**. sz. N. Egykori tulajdonosáról van elnevezve. 35. + A Török basa kertje, 1833: A Törökbasa kertje, Ap. jk.; 36. Átrakó, -hoz. **68**. Ép A helyi vasútállomás épülete.; 37. X A VARGÁNÉé, A VARGÁNÉé, -ba. **48**. sz. N. Nevét birtokosáról kapta.; 38. A Vizen túl. Az Aranyos bal partja Gyéres és Torda között.; 39. A VOLFÉ, -ba. **49**. sz. N. VOLF földbirtokos volt. '44-be meglőtték a visszatérő románok.; 40. X Bágyoni határ, **85**. (Bogáti határ) 1853: Bogát, HA; határrész. Azért bágyoni, mert Bogát Bágyonhoz tartozott.; 41. Bakterház, -hoz. **55**. (r. La Canton) Ép és környéke; 42. Bálásztiéra, -hoz. **6** és **7**. (Porondbánya, Sántiér, r. Balastieră, Şantier) homokbánya. Az elnevezés átvétel románból.; 43. + BARTHA János berke, 1701: az miklós Deák merítőjén állol az BARTHA János Berke mellett. HA; 44. + Barázda, 1766: a Barázda nevű helységbe, HA; 45. Bazin, r. Bazin. Az állami gazdaság öntözőmedencéje, víztárolója. 46. Bázsinyán dombja. Kis D, ahol a Nagyréret az út metszi. 47. Berek, Bereg, -be. **13**, **14**, **21**, **22**. R. Bérc, 1712: Berek is volt egy mellet az Aranyos el mosott és az Aranyos foly által rajta. HA,

1893: Berek, J. J., sz és Vr. N. A berek olyan hely, ahol kevés a bokor, van nád, tavak, mocsár. Ma már jórészt Vr.; 48. X Berek, **31.** 1893: Berek, HA, sz és l.; 49. + Berek eleje, 1893: Berek eleje, J. J.; 50. + Bikarét, 1893: Bikarét, J. J.; 51. + Bírórét, 1701: az Porgolátban az feneketlen tónál az Székely György és Bíró réti szomszédságokban. HA; 52. Bogáti határ, **85.** (Bágyoni határ) 1871: Bogáth, O. B.; 1893: Bogát, J. J.; határrész. A Nalánci erdő felőli.; 53. Borjú-déllő, 1715: Az Falu vegin az borjú déllőnél. HA; 54. + Borozdák (Borozdás) 1893: Borozdák, J. J.; 55 + Borozdás (Borozdák) 1893: Borozdás, Ap. jk.; 56. X Csegely, -be. **59.** 1667: az Csemetébe az Patak mellett. HA, 1753: A Csemetében lévő Berket a Víz mind elhordotta. HA, sz. N. "Úgy háromszögire ment a föld, egyik vége széles, másik keskeny. Egyik vége dombra ment."; 57. + Csikos-tó, 1765: a Csikos toban. HA; 58. Csónaknál. Átkelőhely volt az Aranyoson. 59. + Csorda-déllő, 1712: Az Csorda Déllőjén ... HA, b; 60. + Demény Péter berke, 1667: az Csemete fanál aránt tul a vizen ... vicinussa ... Nyugat felől Demián Peter berke. HA; 61. Dig, Dik(k), -re. **4.** tö. Az Aranyos mentén található (Gát). Az elnevezés átkmeder.; 66. X Dinnyés, -be. **14.** 1853: A Dinnyésbe, HA, 1893: Dinnyés, J. J., sz. Valamikor dinnyét természetkezelt itt. L. még: Berek, **13, 14,** ..., 63. X Döggert, -hez. **45.** (Döggút) N. Oda vitték a vézesmarhákat.; X Döggút, -hoz. **45.** (Döggert), állattemető; 64. X Egres, -be. **21.** 1853: Egres, Egres kertje, HA, Vr. N. "Vizes hely, hol egerfák voltak." L. még: Berek, **13,** ..., 65. X Egres-patak. Kiszáradt patakmeder.; 66. X Éhmező. Émező, -re. **52.** (Akácós, Zémező) 1701: Az Eh mezőn, HA, 1893: Émező, J. J., sz. N. "Valamikor régen, szűk esztendőők járták. Éhezett a nép, rossz volt a termés. Azért hívták azt a mezőt Éhmezőnek." Elmondta: BOTA Béla; 67. + Eklézsia berke, 1712: Az Csorda Déllőjén Az Eccl(esi)a berke mellett. HA; 68. + Eklézsia földje, 1701: az alsó Közép Lábban az Eclasia földje mellett. HA, sz; 69. + Élecs kútja, 1871: Élecskútja, O. B.; L. még: Élecs pataka s Eles, amely valószínűleg összefüggésben áll a tárgyalni helynévvel.; 70. + Élecs pataka, 1753: Az Elecs pataka verőfényéb(en), 1871: Élecs pataka, O. B.; L. még: Élecs kútja, Eles.; 71. + ELEKES kútja, 1715: Az ELEKES kuttja fele az hosszuban. HA; 72. X Eles, -be, -hez. **33.** (Liska, Liska patak) P N. "Tatárjáráskor a falu fenn vót a Liskáná. A tatárok onnan lehajtották a népet, a népek emenekültek, ide búttak a nádasba. Még abba az időbe amikor menekültek, vótak ezek a libuc madarak, ami mind úgy repül az ember feje felett. Azak után jöttek a tatárok, me a népek, ahogy búttak le a bokrakba, s mindenbe, a libucak utának. Úgy, hogy kevesen maradtak meg, s ide csináltak aztán magaknak kalibákat, és kicsi házíkot, ezt-azt, és nem mentek e, itt maradtak ebbe a nádas részbe. Polyán ide fészkelte magát ebbe a ... gödörbe, itt egy vizes, sítés hely vót, aztán itt vótak

házíkok, s így gyarapodott a tatár idejéző Polyán." Elmondta: RIGER Károly. "Ezelőtt 460 évve ott volt a falu az Elesné, a tatárjáráskó került ide le, itt mocsaras hely volt, nád, farkasak tanyáztak, ide települt aztán Polyán. E voltak tenyészve a farkasak, a kicsi gyermekeket vették ki az asszonyak öléből." Elmondta: VASS Domokos "A tatárjáráskó a nép búkált. A Liskáro ide kerültek. Ide kezdtek építeni. Ez egy süppedős hely volt." Feltételezem, hogy Eles és Élecs pataka ugyanazt jelölik. L. még: Élecs kútja, Élecs pataka; 73. + Falu berke, 1717: Berek vagjon a Csemete farb(an) ... nap kelet és del felöl valo vicinussa az aranyos régi járásinak az helye, mellyis most a falu berek helye. HA; 74. + Falu közönséges földje, 1734-35: A Falu Szelin, a Kis uczának a felső vegin, vicinussa ... a Falu közönséges folgje (deserta sessio). HA; 75. X Felső forduló, Feső forduló. **41.** 1701: az felső fordúlón; HA, sz. Fekvéséről kapta nevét. L. még: Alsó- és Közelső forduló.; 76. + Felső hosszú, 1712: Az felső hosszuban az Roka lyuknál. HA, 1893: Felső-Hosszú, J. J.; 77. + Felső Köveshágó, 1701: Az alsó hosszuban az felső köves hágónál. HA; 78. + Felső Pala, 1667: az Felső Pala alatt, meljánk ... vicinussa ... del felöl az Aranjas Eszak felöl az Pala. HA; 1717: Berek vagjon az Vizen túl a felső Pala alatt, kinek ... Dél felöl az Aranyos, nap nyugat felöl a Soós Patak. HA; 79. + Felső Rét, 1455: in prato Felsewreth ... HA; 80. X Feneketlen kút, **22.** kút.; 81. X Feneketlen tó. 1701: az Porgolátban az feneketlen tónál az SZÉKELY György és Bíró réti szomszédságokban. HA, 1744: A Feneketlen Tó nevű helyben. HA. Régebb nádas volt az Egres berekben. 82. Fogarasi szőlő, Fogarasi szőlő, **62.** gy. N. Nevét birtokosáról kapta.; 83. + Fűves, 1853: Fűves. HA; 84. X Fűzes, Fűzes, -be. **81.** 1712: vagyon egy kaszalo rét a Fűzib(en) a Sz. Királyi és Pojáni határ között. HA, 1871: Fűzes, O. B.; sz. N. Valamikor fűzes volt ott. ORBÁN Balázs elpusztult falut feltételez területén.; 85. + Fűzes berke, 1717: fűzes berke ... a Csemete nevű helyben ... HA; 86. Gát, -ra. **4.** (Dig) tö; 87. X Gligor hodály, **19** (Gligor tanyája) t. N. Nevét egykori tulajdonosáról kapta. Magányos ház, távolabb a falutól.; 88. X Gligor tanyája, **19.** (Gligor hodálya) t.; 89. Grázsd, -hoz, **3.** (Nyári tábor) A tész teheneinek nyári istállója. A név fordítás románból.; 90. Gyéresi határ. **78.** 1734-35: a Sár reti nevű helyben egj retecse, vicinussa egj felöl, a Gyéresi, és Sz. Királyi határok széllye. HA, sz. Gyéres felőli határrész. N. A BETEGH Miklós tordai főispáné volt.; 91. X Gyéresi rugó, **20, 39.** határrész. 1744: A hegy alat a Gyéresi rugóban. HA, 1893: Gyéresi rugó, J. J.; N. Gyéresre rúgnak, helyezkednek el ezek a földek.; 92. Harasztosi határ, Harasztasi határ, **43.** határrész.; Harasztosi hegy, Harasztasi hegy, **43.** Magas D a szomszéd falu határában.; 93. Hegy, -re. **86.** r. Dalmá. Alacsony hegy nyúlvány az Aranyos bal partján.; 94. Hegy, -re. **50.** D "a Nalánci erdő D -ja az Aranyos jobb oldalán."; 95. +

Hegy alatt, 1701: az alsó fordúlon az Hegj alatt. HA, sz; 96. Hegy alja, Hégy aja. **29.** (X Keményi berke) I. Az elnevezés a jelölt objektum fekvését magyarázza.; 97. X Hermán hodálya, **18.** (Hermán tanyája) t.; 98. X Hermán tanyája, **18.** (Hermán hodálya) t.; 99. X Hodály, **80.** t. Külön álló ház a Tanarok mellett.; 100. X HORVÁT Miklós tanyája. **77.** t. N. Tordán volt alispán a névadó.; 101. + Hosszú, 1701: Az alsó hosszuban az felső köves hágnál ... az felső fordúlon az Hosszuban. HA, 1766: a Pollyáni hosszú nevű ... HA, sz; 102. Istállók, Istállók, -hoz. **11.** A téesz istállóinak épülete.; 103. X Jani-kert, **63.** ke, N. Nevét (csn) tulajdonosáról kapta.; 104. + Kabos-malom, 1854: Kabos malom. HA; 105. + Kádár Judit berke, 1755: KADÁR Judith Berke. HA; 106. X Kajla-domb, **22.** sz; 107. X Kalyibadomb, -ra. **58.** D, N. "Itt volt mindig a pásztorak kajbája."; 108. + Káposztás, 1848, 1854: Káposztás, HA, 1893: Káposztás, J. J.; 109. X Kaszáló, -ba. **56.** r. La Fānaṭ, O. Kaszáló ma is.; 110. X KEMÉNYI Berke, **29.** (Hegy alja, r. Bercu Chemenoaii) 1893: KEMÉNYI berke, J. J.; I. Valószínű tulajdonosa nevét viseli a l.; 111. X Kereszt, -hez. **44.** (Keresztnél, r. La Cruce) sz. Egy kereszt körüli terület neve.; 112. Keresztesi határ, **51.** Határrész Keresztes Vr irányában.; 113. + Keringő, 1744: a Nagy Berken a Keringőben nap keletről ... HA; 114. Kertek megett. r. Dupá Gredini, sz. 1970 körül keletkezett helynév. 115. + Két lyuk között, 1701: az két juk között, a Porgoláiban az feneketlen tónál. HA; 116. + Két Rákos köze, 1455: prati inter duos fluvios Rakos vocatos ... Felsewreth et Alsoreth ... inter duos fluvios Rakos vocatos. HA, 1744: A két Rakos kozt az apro nyilakban a Falu felől valo Rakos mellett ... A két Rakos kozt a Rakos fűre rugoban. HA, sz. Lásd még a Rákos közt címszót; 117. Kicsi-Aranyos, **31.** Az Aranyos vizével telt árok. Látszatra a folyó mellékága. Innen az elnevezés.; 118. + Kis alájáró. 1833: Kis alájáró, Ap. jk.; 1893: Kis-alájáró, J. J.; 119. X Kisbirtokosság, -éba. **66.** sz. N. Mindenki vett egy-egy darabot belőle.; 120. + Kis- udvaros, 1701: Az Kis Udvarosban. HA, r; 121. Kócsas, -ba. **27.** 1715: Az Kolcsósban egj Berek. HA, 1734-35: a Kocsos nevű helyben, Közönseges fűz fák vadnak benne, Vicinussa egj felől, Nehai Tótt János berke felé, más felől, ANDOK Janos berke. HA, 1876: Kolcsos, Ap. á. jk.; 1893: Kócsos J. J.; e s b. N. "Azt mondják, régen a tatárjárás idején Torda kincse bé vót zárva egy vastag páncélszekrénybe .Mikő jöttek a tatárok, a kulcsát, egy hatalmas arany kócsat, erejtették a berekbe, ott vót egy barlangféle. S azóta nevezik azt a helyet Kócsasnak." Elmondta: VAS József; 122. X Kövesdomb, sz a Gyéresi rúgóban.; 123. X Közbelő forduló, **40.** 1741: A középső Forduloban. HA, sz. Fekvéséről kapta nevét.; 124. + Középláb, 1701: az középlábban ... HA, 1893: Középláb, J. J.; 125. + Középső hosszú, 1851: Középhosszu(beli föld). HA,

sz; 126. X Kurták, -ba. **79.** sz. N. Rövid földek ezek.; 127. + Kurta láb, 1867: Éhmezők; Kurta láb. HA, sz; 128. + Külső ér, 1744: A külső Érben. HA, b; 129. + Lápon, 1715: Az Falun felljül a Lápon. HA, b; 130. Legelő, -re **5.** I. Az Aranyos felőli.; 131. Legelő, -re **24.** I, a Rákos felőli.; 132. X LÉTAI kútja, LÉTAJI kútja, **46.** kút. 133. X LÉTAI tanyája, LÉTAJI tanyája, **46.** t, N. Egy sinfalvi unitárius papnak (LÉTAI) volt a hodálya.; 134. X Liska, -hoz. **53.** (Élecs pataka, Eles. Liska-patak, r. Pā Lişca) P. Talán egy földbirtokos nevét viseli.; 135. X Liska forrása, **17.** (Liska kútja) 1893: Liska, J. J.; F, N. Körülötte volt régen a falu. A közelmúltban is előkerültek a közelében cserépdarabok, épületmaradványok.; 136. X Liska kútja, **17.** (Liska forrása) F L. még; Liska; 137. X Liska patak, **53.** (Liska, Élecs pataka, Eles) P; 138. Lovak istállója, Lovak istállója, **67.** (Lovász istállója) Ép; 139. + Majordomb, **80.** 1871: Majordomb, O. B.; D, a temető D - jainak egyike, ahol a hagyomány szerint régi srokat és fegyvereket is találtak.; 140. Malom árka, **25.** Á, N. A volt vízimalom árka.; 141. + Merítő, 1744: A merítőnél ... nap nyugatrol az Aranyos (a szomszédja), HA, b; 142. + Miklós deák meritője, 1701: az Miklós Deák meritőjén álló az BARTHA János Berke mellett. HA, b; 143. + MÓRICZ, 1765: a MORITZon. HA, 1870: MÓRITZ. Ap. I. t.; 1893: MÓRICZ, J. J. Egy-két öreg tud ilyen nevű földbirtokosról.; 144. X Munzeria, **71.** Vr. Terület a vásártér mellett. Az elnevezés sajátos átvétel románból.; 145. + Nagy alájáró, 1753: A Nagy alájáróban. HA, sz; 146. + Nagy Berek, 1744: A Nagy Berken, az alsó Falu végin, a Nagy Berken a Keringőben. HA, b; 147. + Nagybirtokossági legelő, (**65**) 1870-es évek: Nagybirtokossági legelő, Ap. I. t.; Valószínű ennek része a Rekvirált legelő, amelyet a nagyuraktól vettek el.; 148. X Nagyláb, -ba. **27.** sz. N. 1919-ben ERDÉLYI Elemér adta el ezt és a Porgolábkeretet TERÁSZnak.; 149. + NAGY Péter berke, 1701: az Aranyos kerületben ... Nap keletrül NAGJ Péter berke. HA; 150. X Nagyrét, **34.** r. Rātu mare, 1893: Nagyrét, J. J.; sz. N. Mind kaszáló volt a vasútig. Az elnevezés a "Rét"-tel szemben.; 151. X NALÁCZI-erdő, NALÁCI-erdő, **50.** (NALÁNCI-erdő), 1871: NALÁCZI család birtokában, O. B.; e. Jó része parkosított, itt lévén Mihai Viteazul sírja és egy fanemesítő telep, faiskola. N: I. Keresztesnek a földesura egy NALÁCI nevezetű volt. Az intézője kérdezte tőle, mivel vesse be azt az oldalt. Azt írta az úr, vesse be mákka, csak efelejtette a vesszőt, s az intéző bevetette mák helyett makka. (Á. J.)

2. NALÁCInak vót egy bájos, csinas felesége. A fejedelem is tudomást szerzett róla, APAFI. Egyszer azt mondta APAFI:

- Mive hű és jó szolgálta, meg akarlak jutalmazni. Vedd a legjobb paripámat, s amennyi helyet meg tudsz kerülni, a tiéd lesz!

Féltékeny volt Naláci, de birtok még jobban kellett neki. A mentéjibe egy-egy darabot a bokrakra akasztott - ez volt a jel, hogy arra járt -, nagy területet bekerített a megadott egy óra alatt. Fáradtan, összeroskadt lóval érkezett vissza. Láttá a fejedelmet jó kedvében, kielégülten, mégsem fáj neki úgy a dolog (Me addig a nőcike élvezett, mulatott, s nem is akárkivel ugyebár). (Á. J.); 152. X Nikita kútja, 47. kút.; 153. Nyári tábor, 3. (Grázsd) Ép; 154. X Oda le, 6. I, amelyik az Alszeg területén fekszik, Gosztát és Aranyogyéres közt, innen az elnevezés.; 155. + Ország útja, 1753: az Also Fordulob(an) az Hoszuban egy felől van az Ország Uttya. HA; 156. + Osztás, 1712: Az Falu vegin az osztásban. HA, b; 157. + Pala, 1667: az Felső Pala alatt, ... Észak felől az Pala ...HA, hegy az Aranyoson túl, a szőlők felé, Torda irányában.; 158. + Pala alatt, Pala alja, 1717: Észak felől a Torda határnak a Pala alatt valo széle, ezt ugjan a víz el nem rontotta de tsak egj fűzfa sintsen rajta. HA, 1893: Pala alja, 1893: Pala alja, J. J.; 159. + Pap berke, 1701: az Pap berkiben az viz közt ... HA, b; 160. X Pápista nyíl, 38. 1893: Pápista-nyíl, J. J.; sz. N. Valamikor a pápista papoké volt.; 161. X Porgolábkert, Porkolábkert, -be. 26.; 1853: A porgolát kertbe. HA, 1870-es évek: Porgoláb kert, Ap. I. t.; 1893: Porgolátkert, J. J.; ke; 162. Porondbánya, -hoz. 6. és 7. (Bálásziéra, Sántiér) homokbánya. Nyelvjárási az elnevezés.; 163. Rákos, -ra. P, k, sz. Jelentheti a patakon túli, nem a falu felőli részt általában. L. még: Rákosfő, Rákosköz; + Rákosfő, 45. (A Rákos kútja, r. Valea Racoşului) 1744: a Falu felől valo Rakos mellett. HA, 1871: Rákosfő, O. B.; 1893: Rákosfő, J. J., forráskút.; 164. + Rákosfő, 1701: az Rákos fűn. HA, 1712: Az Rákos fűn. HA, k; 165. Rákosköz, A Rákos közé. 33. (A Rákos közt) 1701: az Rákos között. HA, 1893: Rákosköz, J. J. r. A Rákos patak két ága között fekszik.; 166. X Régi futbalpálya, 72. sz. Futbalpálya volt itt.; 167. X Rekvirált legelő, (65.) I N. Elvették a nagyuraktól.; 168. Repülőter, -re. 57.; 169. Rét, -re. 10. sz. A területet illetően L. még: Rákosköz, melynek része.; Sántiér, -re. 6. és 7. (Bálásziéra, Porondbánya) homokbánya. Az elnevezés átvétel románból.; 170. X Rókaljuk, 50, 1712: Az felső hoszszuban az Roka lyuknál. HA, sz; 171. Sárrét, -re. 84, 1734-35: a Sár reti nevű helyben egj retecske, Vicinussa egj felől, a Gyéresi, és Sz. Királyi határok széllye. HA, 1893: Sárrét, J. J.; I, k és Vr; 172. X Sárréti rugók, 83. 1893: Sárréti-rugók, J. J.; sz. A Gyéresi rugók helynév fokozatosan kiszorítja a használatból, ugyanis Sárrét Gyéreshez tartozik.; 173. X Sós patak, 61. 1717: Berek vagjon az Vizen túl a felső Pala alatt, kinek ... HA, P. L. még: A Sós; vaskosan tréfás az elnevezés.; 174. + Szabadföld, 1893: Szabadföld, J.J.; 175. Szargár,-ba. 2. Ép. Víz tisztító üzem. Ma már erősen romos állapotban.; 176. + SZABÓ János berke, 1717: Berek vagjon a Csetete farb(an) mellyis az előtt tul lévén a Vizen vólt a Csetete far aránt de most a víz járását változtatván innét eset a vizen kinek

is a Pala felől vala vicinussa SZABÓ János Berke. HA; 177. + SZABÓ Mihály berke, 1667: az Csetet far arant tul a vizen ... meljnek az Pala felől valo vicinussa SZABO Mihalj Berke. HA; 178. + Szálás, 1712: Az Szalásban tul az Vizen az forrás iránt. HA, b; 179. X SZÉKELY Iván hodálya, 76. t. N. Ez a SZÉKELY Iván egy tordai úriember volt.; 180. + SZÉKELY György berke, 1701: a két juk között, az Porgolátban az feneketlen tónál az SZÉKELY György és Bíró réti szomszédságokban. HA; 181. Szémété, -hez. 11. traktorállomás. Az elnevezés a jelölt román rövidítése.; 182. Szentjános, t. Aranyospolyán határában. pár elszigetelt ház mindössze.; 183. Szent János pataka. A Sós-patakba csordogáló kis P; 184. X Szentkirályi határ. 1734-35: a Sár réti nevű helyben ... Vicinussa egj felől a Gyéresi, és Sz. Királyi határok. HA, sz, Az egykori Szentkirályi falu irányába eső sz.; 185. Szérák, -hoz. 9. Úvegházás terület. Rése "A TERÁSZÉ"-nak.; 186. X Szilvás,-ba. 55. r. Silvaş, sz, egykor gy volt; 187. Szőlő, -be. 12. (Szőlőföld, Szőlőhegy) gy; 188. + Szőlő alatt, 1715: Az Vizen tul az Pala vagj szőlő alatt. HA; 189. X Szőlőföld, Szőlőföld, -re. 12. (Szőlő, Szőlőhegy) 1744: A Kenderes patakban a Szőlő földek közt. HA, 1893: Szőlőföldek, J. J.; gy; 190. Szőlőhegy, -re. 12. (Szőlő, Szőlőföld) gy; 191. X Tanarok, Tanorok, -ba. 14. (POLONYIÉ, PORONYIÉ) sz. Az elnevezés a földrajzi köznévi nyelvjárási alakja.; 192. + Téglás, 1893: Téglás, J. J.; 193. X TERÁSZ hodálya, 8. Ép. A TERÁSZ háza volt, külön a falutól.; 194. Tordai határ, 30. sz. Torda felé eső határrész.; 195. + TÓT Mihály berke, 1744: a Nagy Berken a Keringőben ... nap nyugatrol TOT Mihály berkek szomszédságában. HA; 196. X Tőkés, -be. 13. r. Techeş, 1893: Tőkés, J. J.; sz. A "Berek" része.; 197. X Tőkésrét, -re. 14, 1853: Tőkés rét, HA, 1867: Tőkésrét: Dinnyés. HA, sz. A Berek része volt.; 198. Túl a vizen, 1667: az Csetete far arant tul az vizen. HA, sz. Gyűjtőnév, a határ azon része, amelyik az Aranyoson túl, annak bal partján terül el Torda és Gyéres közt. 199. + Túló Rákos, 1744: A túló Rákos felől. HA; 200. + Udvaros, 1715, 1753: Az Udvarosban (b). HA; 201. + Út között, 1715: Poljanon fellyül az Ut között (b). HA; 202. Vásártér, 70.; 203. Vasút (Mokanyica, r. Mocănița, Linia îngustă). 204. + Víz között, 1712: Az Pap berkiben az Víz között (b). HA; 205. + Víz orra,-n, 1701: az Pap berkiben az Víz orrán (b). HA; 206. X Zémező, -re. 52. (Akácos, Éhmező) sz. A székezdő -z a névelő -z-je.; 207. X Zúgó, Zúgó, -hoz. 73. N. Ott engedték le a vizet a Malom árkából az Aranyosba.

(A családnevek majuszkulás kiemelését, beleértve a közlésbelieket is, kötetszerkesztési szempontok indokolják. Szerk. megj.)

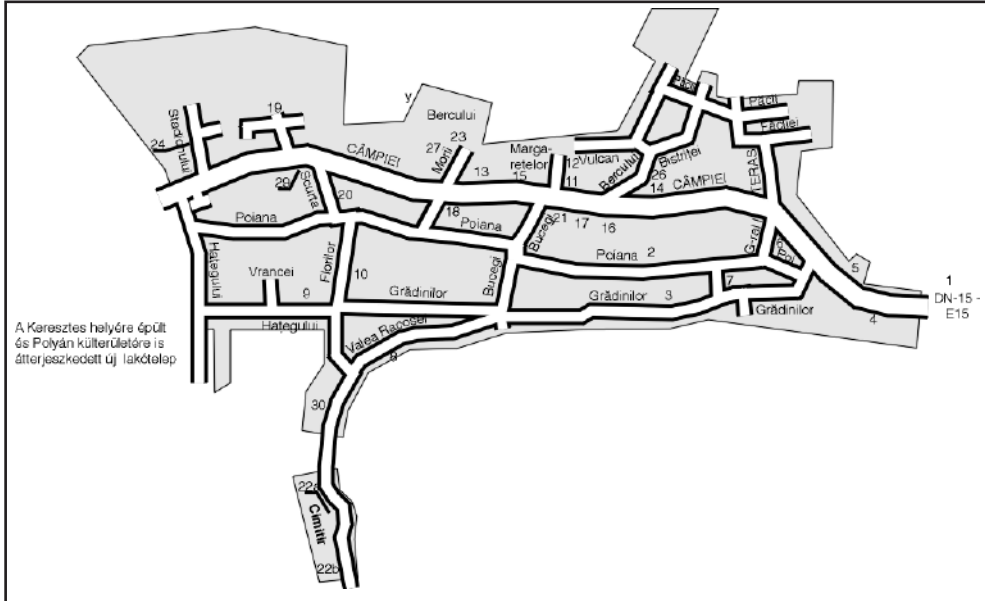

**Toponimia din
Mihai Viteazu și Poiana (jud.
Cluj)**
(Rezumat)

Localitățile Mihai Viteazu (Alsószentmihály, Felsőszentmihály) și Poiana (Aranyospolyán) au aparținut în trecut de scaunul secuiesc Arieș. Mihai Viteazu este astăzi centrul de comună al comunei cu același nume, iar Poiana a devenit cartier al Turzii. Lucrarea publică toponimia celor două localități (181 respectiv 256 de titluri), alături de alte date de referință.

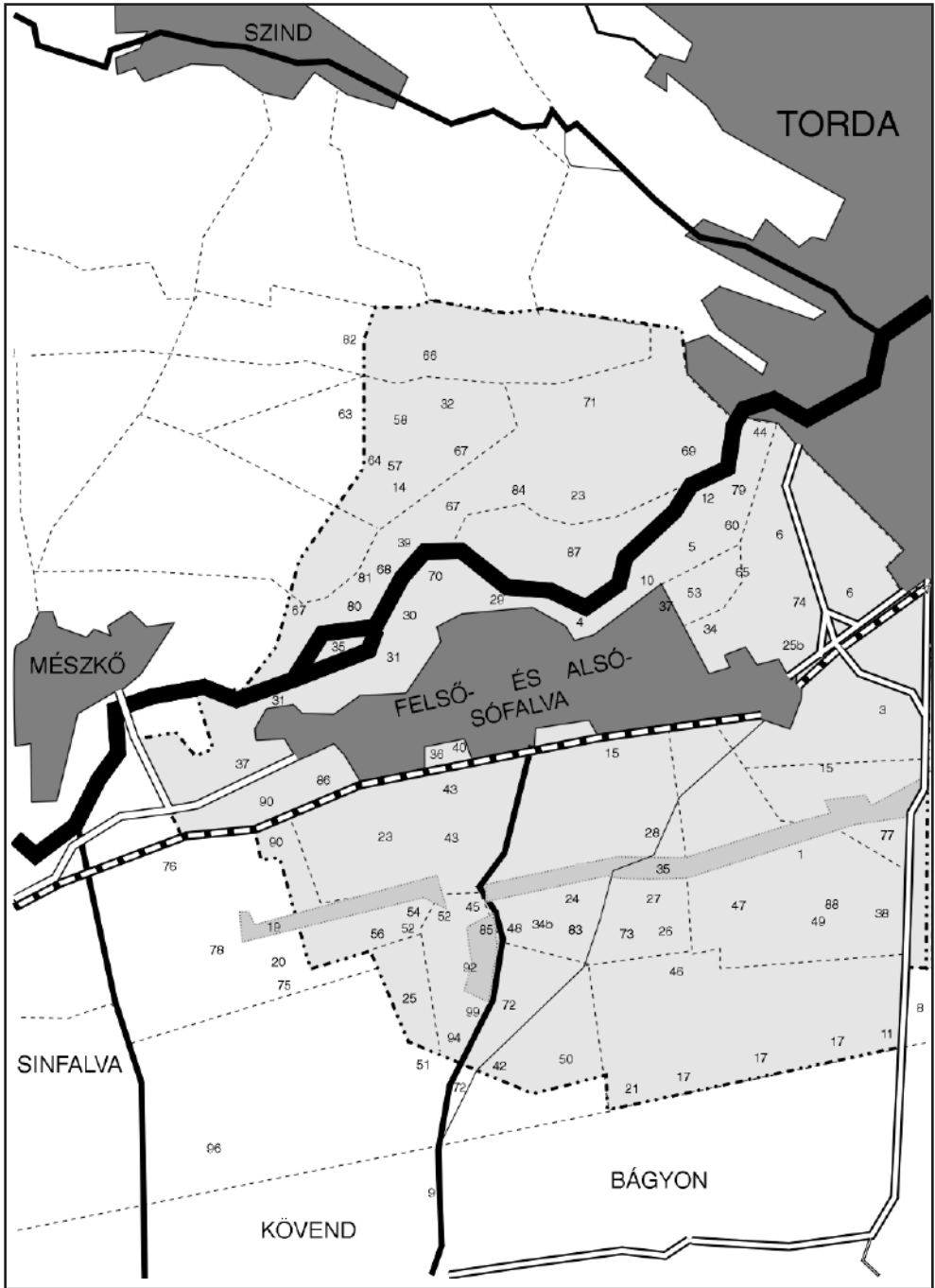
**The Toponymy of Szentmihály
and of Aranyospolyán (Mihai
Viteazu, Poiana, Cluj County)**
(Abstract)

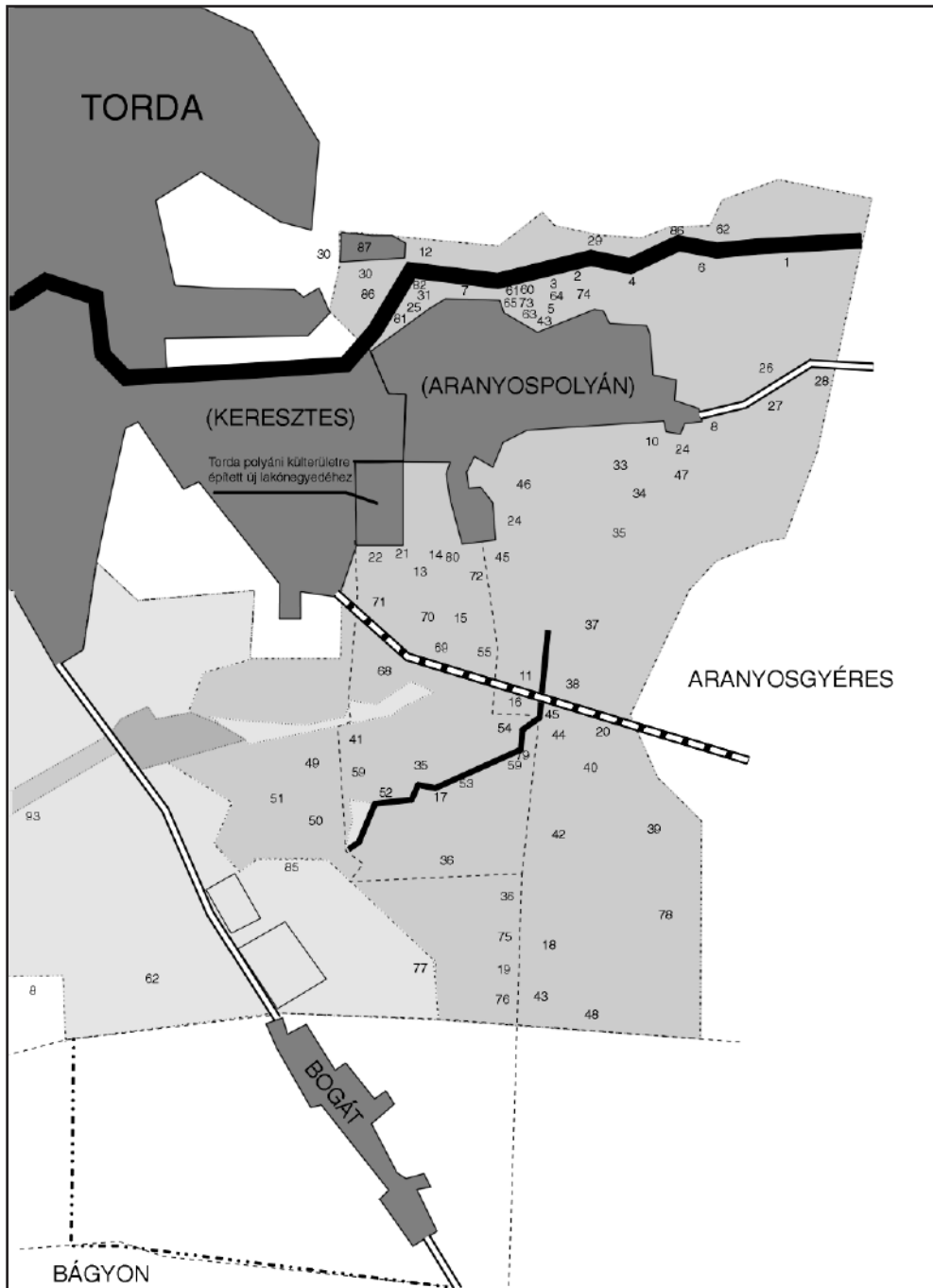
The villages (Alsó- and Felső-) Szentmihály and Aranyospolyán belonging in the past to the Székely seat Aranyos (Arieș). Szentmihály is today the central village of the administrative community Mihai Viteazul. Aranyospolyán is belonging today to Turda. The paper publishes the toponymy of the villages (181 and 256 toponyms), and other data.

1. ábra Aranyospolyán belterülete

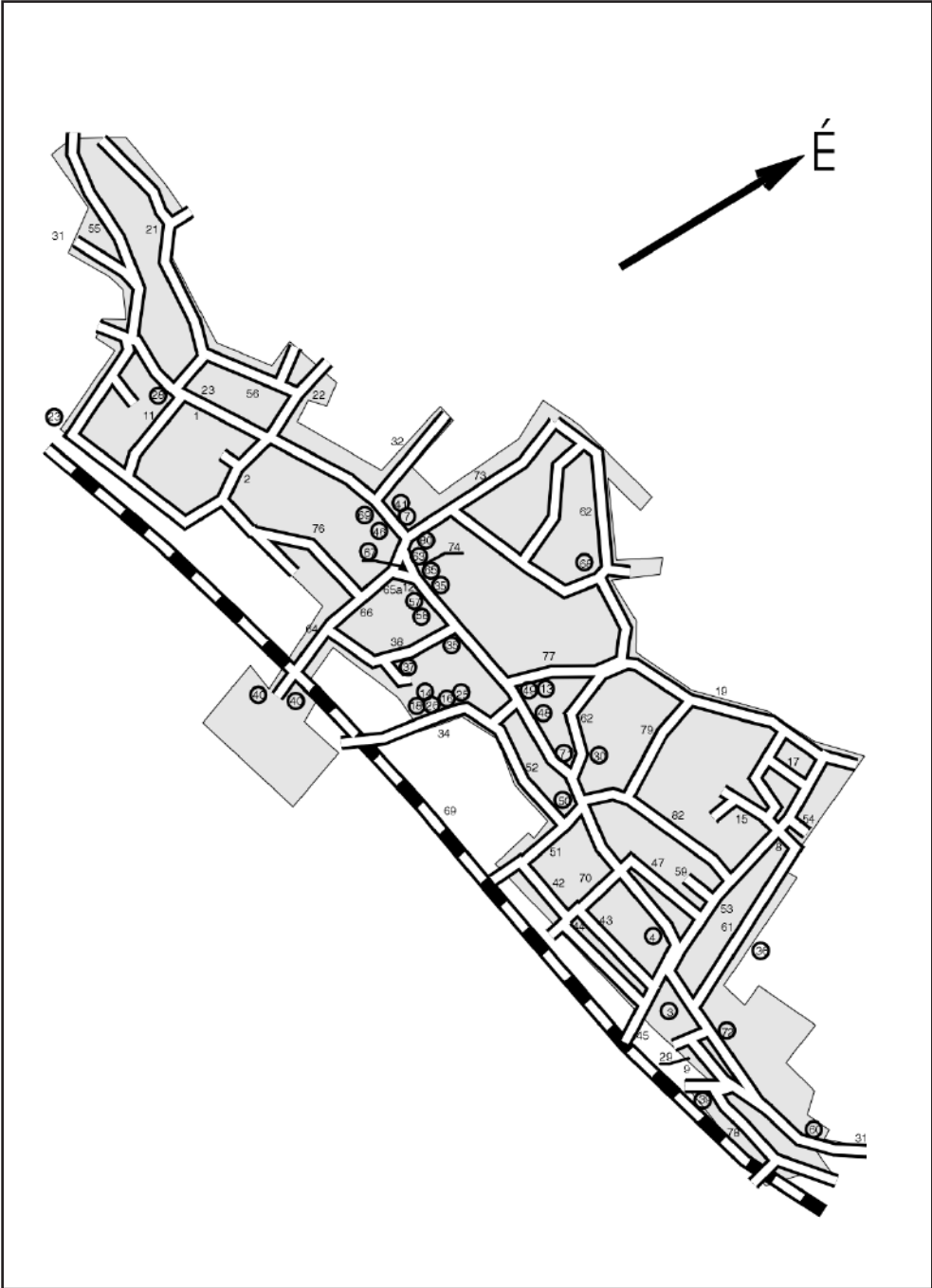

2. ábra Szentmihály és Aranyospolyán külterülete

3. ábra Szentmihály belterülete

